

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (devintoji kolegija) SPRENDIMAS

2024 m. sausio 25 d.*

„Valstybės įsipareigojimų neįvykdymas – Direktyva 98/83/EB – Žmonėms vartoti skirtos vandens kokybė – 4 straipsnio 1 dalis – Valstybių narių pareiga imtis priemonių, būtinų užtikrinti, kad žmonėms vartoti skirtas vanduo būtų sveikas ir švarus – I priedo B dalis – Trihalometano koncentracijos geriamajame vandenyje ribinių verčių viršijimas – 8 straipsnio 2 dalis – Valstybių narių pareiga kuo greičiau imtis būtinų atkuriamųjų priemonių, kad būtų atkurta vandens kokybė, ir teikti pirmenybę jų įgyvendinimui“

Byloje C-481/22

dėl 2022 m. liepos 18 d. pagal SESV 258 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Komisija, atstovaujama L. Armati ir E. Sanfrutos Cano,

ieškovė,

prieš

Airija, atstovaujamą *Chief State Solicitor* M. Browne, A. Joyce ir M. Tierney, padedamų SC C. Donnelly ir BL D. Fennelly,

atsakovę,

TEISINGUMO TEISMAS (devintoji kolegija),

kurią sudaro kolegijos pirmininko pareigas einantis J.-C. Bonichot, teisėjai S. Rodin (pranešėjas) ir L. S. Rossi

generalinis advokatas A. Rantos,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: anglų.

Sprendimą

1 Savo ieškiniu Europos Komisija Teisingumo Teismo prašo pripažinti, kad:

- nesiimdama priemonių, būtinų užtikrinti, kad žmonėms vartoti skirtas vanduo atitiktų minimalų reikalavimą dėl jame esančios trihalometano (toliau – THM) koncentracijos pagal 1998 m. lapkričio 3 d. Tarybos direktyvos 98/83/EB dėl žmonėms vartoti skirtos vandens kokybės (OL L 330, 1998, p. 32; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 4 t., p. 90) I priedo B dalyje nustatytas parametru vertes dvidešimt vienoje valstybinėje vandens tiekimo zonoje, t. y. Schull, Drimoleague, Glenties-Ardara, Roundwood, Caragh Lake PWS 022A, Kilkenny City (Radestown) WS, Granard, Gowra, Staleen, Drumcondrath, Grangemore, *Lough Talt Regional Water Supply*, Ring / Helvick, Aghrim / Annacurra, Bray Direct, Greystones, Kilmacanogue, Newtown Newcastle, *Enniskerry Public Supply*, *Wicklow Regional Public Supply* ir Ballymagroarty (Airija), taip pat devyniose privataus vandens tiekimo grupėse, t. y. Crossdowney, Townawilly, Cloonluane (Renvyle), Lettergesh / Mullaghgloss, Bonane, Parke, Nephin Valley GWS, Curramore (Ballinrobe) ir Keash (Airija), ir
- neužtikrindama, kad kuo greičiau būtų imtasi būtinų atkuriamųjų priemonių, siekiant atkurti žmonėms vartoti skirtos vandens kokybę minėtose valstybinėse vandens tiekimo zonose ir privačiose vandens tiekimo grupėse, ir neteikdama pirmenybės šių priemonių įgyvendinimui, atsižvelgiant, *inter alia*, į atitinkamos parametro vertės viršijimo mastą ir į galimą pavojų žmonių sveikatai,

Airija neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 98/83 4 straipsnio 1 dalį, siejamą su jos I priedo B dalimi, ir pagal šios direktyvos 8 straipsnio 2 dalį.

I. Teisinis pagrindas

A. Sąjungos teisė

2 Direktyvos 98/83 29 konstatuojamojoje dalyje buvo nurodyta:

„kadangi valstybėms narėms tam tikromis sąlygomis turėtų būti leista taikyti nukrypti nuo šios direktyvos leidžiančias nuostatas; be to, kadangi būtina sukurti tinkamus pagrindus, kurie leistų taikyti šias nukrypti leidžiančias nuostatas, jeigu jos nekeltų potencialaus pavojaus žmonių sveikatai ir jeigu tam tikroje teritorijoje žmonėms vartoti skirtas vanduo negali būti tiekiamas jokiais kitais priimtinais būdais“.

3 Šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje buvo nustatyta:

„Valstybės narės, nepažeisdamos savo įsipareigojimų pagal kitas Bendrijos nuostatas, imasi būtinų priemonių, užtikrinančių, kad žmonėms vartoti skirtas vanduo būtų sveikas ir švarus. Taikant minimalius šios direktyvos reikalavimus, sveikas ir švarus žmonėms vartoti skirtas vanduo yra tas,

a) kuriame nėra jokių mikroorganizmų, parazitų ir bet kokių medžiagų, kurių skaičius arba koncentracijos gali kelti potencialų pavojų žmonių sveikatai;

ir

b) kuris atitinka I priedo A ir B dalyse nustatytus minimalius reikalavimus;

ir jeigu valstybės narės, atsižvelgdamos į atitinkamas 5–8 ir 10 straipsnių nuostatas bei Sutartį, imasi visų kitų būtinų priemonių, užtikrinančių, kad žmonėms vartoti skirtas vanduo atitiktų šios direktyvos reikalavimus.“

4 Minėtos direktyvos 8 straipsnio 2 dalyje buvo numatyta:

„Jeigu, nepaisant to, kad buvo imtasi priemonių vykdyti įpareigojimus pagal 4 straipsnio 1 dalį, žmonėms vartoti skirtas vanduo neatitinka parametrų verčių, nustatytų pagal 5 straipsnį, atitinkama valstybė narė, laikydama 6 straipsnio 2 dalies nuostatą, užtikrina, kad bus kuo greičiau imtasi būtinų vandens kokybės atkuriamųjų veiksmų, bei teikia pirmenybę minėtų veiksmų priverstiniam vykdymui, *inter alia*, atsižvelgdama į tai, kiek buvo viršytos atitinkamos parametrų vertės, ir į potencialų pavojų žmonių sveikatai.“

5 Direktyvos 98/83 9 straipsnyje „Nukrypti leidžiančios nuostatos“ buvo nurodyta:

„1. Valstybės narės gali numatyti nukrypti leidžiančias nuostatas parametrų vertėms, nurodytoms I priedo B dalyje arba nustatytoms pagal 5 straipsnio 3 dalį, ir pačios nustatyti maksimalią jų vertę, jeigu tokia nukrypti leidžianti nuostata nekelia potencialaus pavojaus žmonių sveikatai ir jei tam tikroje teritorijoje žmonėms vartoti skirtas vanduo negali būti tiekiamas jokiais kitais priimtinais būdais. Nukrypti leidžianti nuostata taikoma kuo trumpesnę laiką, ne ilgiau kaip trejus metus, kuriems baigiantis atliekamas patikrinimas ir nustatoma, ar pasiekta pakankamos pažangos. Jei valstybė narė ketina taikyti antrąją nukrypti leidžiančią nuostatą, ji perduoda Komisijai patikrinimo medžiagą ir nurodo savo sprendimo taikyti antrąją nukrypti leidžiančią nuostatą motyvus. Antroji nukrypti leidžianti nuostata netaikoma ilgiau kaip trejus metus.

2. Išskirtinėmis aplinkybėmis valstybė narė gali prašyti Komisijos leisti padaryti trečiąją nukrypti leidžiančią nuostatą ir taikyti ją ne ilgiau kaip trejus metus. Sprendimą dėl kiekvieno tokio prašymo Komisija priima per tris mėnesius.

3. Kiekvienoje nukrypti leidžiančioje nuostatoje, kuri taikoma remiantis šio straipsnio 1 arba 2 dalimi, nurodoma:

- a) nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo motyvai;
- b) konkretus parametras, atitinkami ankstesnio monitoringo rezultatai ir pagal nukrypti leidžiančią nuostatą leistina didžiausia vertė;
- c) geografinė teritorija, kasdien tiekiamo vandens kiekis, gyventojų skaičius ir poveikio bet kuriai maisto gamybos įmonei tikimybė;
- d) tinkamas monitoringo planas, numatantis, jei reikia, dažnesnius monitoringus;
- e) būtinų atkuriamųjų veiksmų plano santrauka, įskaitant darbų grafiką, išlaidų sąmatą ir patikrinimo nuostatas;
- f) būtina nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo trukmė.

4. Jei kompetentingos institucijos mano, kad parametro vertės neatitikimas yra nereikšmingas, ir jei veiksmų, kurių buvo imtasi remiantis 8 straipsnio 2 dalimi, pakanka susidariusiai padėčiai ištaisyti per 30 dienų, nebūtina taikyti šio straipsnio 3 dalies reikalavimų.

Tuo atveju kompetentingos institucijos arba kitos atitinkamos įstaigos nustato tik didžiausią leistiną tam tikrą parametro vertę ir laikotarpį, kuris reikalingas susidariusiai padėčiai ištaisyti.

5. Jeigu per paskutiniuosius dvylika mėnesių vandens, tiekiamo iš tam tikros vandens tiekimo sistemos, bet kurios parametro vertės buvo nesilaikoma iš viso daugiau kaip 30 dienų, negalima daugiau taikyti šio straipsnio 4 dalies.

6. Kiekviena valstybė narė, kuri pasinaudoja šiame straipsnyje numatytais nukrypti leidžiančiomis nuostatomis, užtikrina, kad gyventojai, kuriems turi įtakos kiekviena tokia nukrypti leidžianti nuostata, būtų greitai ir tinkamai informuojami apie tą nukrypti leidžiančią nuostatą ir jos taikymo sąlygas. Be to, valstybė narė prireikus užtikrina, kad tam tikroms gyventojų grupėms, kurioms minėtos nukrypti leidžiančios nuostatos taikymas galėtų kelti ypatingą riziką, būtų duodami patarimai.

Minėti išpareigojimai netaikomi šio straipsnio 4 dalyje aprašytais aplinkybėmis, nebent kompetentingos institucijos nuspręstų kitaip.

7. Išskyrus nukrypti leidžiančias nuostatas, daromas remiantis šio straipsnio 4 dalimi, valstybė narė per du mėnesius praneša Komisijai apie visas nukrypti leidžiančias nuostatas, taikomas kiekvienai individualiai vandens tiekimo sistemai, tiekiančiai per dieną vidutiniškai daugiau kaip 1000 [kūbinių metrų] m³ vandens arba vandeniu aprūpinančiai daugiau kaip 5000 asmenų, įskaitant šio straipsnio 3 dalyje nurodytą informaciją.

8. Šis straipsnis netaikomas tam žmonėms vartoti skirtam vandeniui, kuris teikiamas prekybai buteliuose ar kitose talpose.“

6. Tos pačios direktyvos 14 straipsnyje „Atitikties terminas“ buvo nustatyta:

„Neprieštaraudamos I priedo B dalies 2, 4 ir 10 pastabų nuostatomis, valstybės narės imasi būtinų priemonių, užtikrinančių, kad per penkerius metus nuo šios direktyvos įsigaliojimo žmonėms vartoti skirto vandens kokybė atitiktų jos reikalavimus.“

7. Direktyvos 98/83 15 straipsnio „Išskirtinės aplinkybės“ 1 ir 2 dalyje buvo nustatyta:

„1. Išskirtinėmis aplinkybėmis valstybės narės gali pateikti Komisijai specialų prašymą leisti pratęsti 14 straipsnyje nurodytą laikotarpį geografiškai apibrėžtomis teritorijoms. Papildomas laikotarpis negali būti ilgesnis kaip treji metai, kuriems baigiantis atliekamas patikrinimas, kurio duomenys perduodami Komisijai, o ši jais remdamasi gali skirti antrą papildomą laikotarpį, ne ilgesnį kaip treji metai. Ši nuostata netaikoma žmonėms vartoti skirtam vandeniui, kuris teikiamas prekybai buteliuose ar kitose talpose.

2. Kiekviename tokiaame prašyme, kurio motyvai turi būti pateikti, nurodomi patirti sunkumai ir bent jau 9 straipsnio 3 dalyje minima informacija.“

- 8 Šios direktyvos I priede „Parametrai ir parametrų vertės“ buvo B dalis „Cheminiai parametrai“, suformuluota taip:

„Parametras	Parametro vertė	Raiškos vienetas	Pastabos
<...>	<...>	<...>	<...>
[THM]	100 paraiška	[mikrogramai/litre (µg/l)]	Išvardytų junginių koncentracijų suma; 10 pastaba
<...>	<...>	<...>	<...>

<...>

10 pastaba: Jei įmanoma, valstybės narės turėtų siekti mažesnės vertės, nesumažindamos dezinfekcijos veiksmingumo.

Nurodyti junginiai yra šie: chloroformas, bromoformas, dibromochlormetanas, bromodichlorometanas.

6 straipsnio 1 dalies a, b ir d punktuose nurodytam vandeniui leidžiama parametro vertė turi būti pasiekta per ne ilgesnį kaip 10 kalendorinių metų laikotarpį nuo šios direktyvos įsigaliojimo. [THM] sumai leidžiama parametro vertė po penkerių iki dešimties metų nuo šios direktyvos įsigaliojimo – 150 µg/l.

Valstybės narės privalo užtikrinti, kad būtų imtasi visų tinkamų priemonių, kad per laikotarpį, kurio reikia tam, kad būtų laikomasi nustatytos parametro vertės, haloformų koncentracija žmonėms vartoti skirtame vandenyje būtų kuo labiau sumažinta.

Įgyvendindamos šios vertės laikymosi priemonės, valstybės narės turi nuosekliai teikti pirmenybę toms teritorijoms, kuriose [THM] koncentracijos žmonėms vartoti skirtame vandenyje yra didžiausios.“

B. Airijos teisė

- 9 Direktyva 98/83 į Airijos teisę iš pradžių buvo perkelta *European Communities (Drinking Water) Regulations 2000* (2000 m. Europos Bendrijų reglamentas (geriamasis vanduo); S.I., Nr. 439/2000), dabar iš dalies pakeistu *European Union (Drinking Water) Regulations 2014* (2014 m. Europos Sąjungos reglamentas (geriamasis vanduo), S.I. Nr. 122/2014, toliau – 2014 m. reglamentas dėl geriamojo vandens).
- 10 2014 m. reglamento dėl geriamojo vandens 4 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Atsižvelgiant į bet kokią 11 straipsnyje numatytą nukrypti leidžiančią nuostatą, vandens tiekėjas užtikrina, kad vanduo būtų sveikas ir švarus ir atitiktų šio reglamento reikalavimus.

2. Taikant 1 dalį vanduo laikomas sveiku ir švari, jei

- a) jame nėra mikroorganizmų, parazitų ir medžiagų, kurios dėl savo kiekio ar koncentracijos kelia potencialų pavojų žmonių sveikatai, ir

b) jis atitinka priedo 1 dalies A ir B lentelėse nurodytus kokybės standartus.“

11 2014 m. reglamento dėl geriamojo vandens 10 straipsnio 4 dalyje nustatyta:

„Atsižvelgiant į 9 straipsnį ir jo 5 bei 8 dalis, jeigu atlikus patikrinimą pagal šį reglamentą nustatoma, kad žmonėms vartoti skirto vandens kokybė neatitinka priedo 1 dalyje nurodytų parametrų verčių, kontrolės institucija, atsižvelgdama į pagal šį reglamentą galiojančias nukrypti leidžiančias nuostatas, turi:

- a) užtikrinti, kad vandens tiekimo įmonė kuo greičiau imtųsi būtinų atkuriamųjų priemonių vandens kokybei atkurti, ir tuo tikslu gali pateikti atitinkamam vandens tiekėjui bet kokius, kaip pati mano, tinkamus nurodymus;
- b) teikti pirmenybę įgyvendinimo priemonėms, atsižvelgiant, be kita ko, į atitinkamos parametro vertės viršijimo mastą ir galimą pavojų žmonių sveikatai;
- c) jei 8 dalyje nurodytose gairėse nenurodyta kitaip, per 14 dienų nuo kontrolės rezultatų gavimo įpareigoti vandens tiekimo įmonę per 60 dienų parengti veiksmų programą, pateikti ją priežiūros institucijai patvirtinti ir ją įgyvendinti vandens kokybei gerinti, kad būtų užtikrintas šio reglamento laikymasis kuo greičiau ir ne vėliau kaip [atitinkamai per vienus ar du metus].“

II. Ikteisminė procedūra

- 12 Nuo 2014 m. sausio 1 d. viešoji vandens tiekimo bendrovė *Irish Water* teikia viešąsias vandens valdymo paslaugas Airijos teritorijoje ir, prižiūrima *Environmental Protection Agency* (Aplinkos apsaugos agentūra, Airija, toliau – EPA), užtikrina, kad geriamojo vandens kokybė atitiktų Direktyvoje 98/83 ir nacionalinėse nuostatose, kuriomis ji buvo perkelta į Airijos teisės sistemą, nustatytus standartus. Nuo tos dienos *Irish Water* buvo patikėta atsakomybė už geriamojo vandens tiekimą 34 savivaldybių ir regionų taryboms priklausančiose zonose. Be viešųjų vandens paskirstymo tinklų, kuriuos valdo *Irish Water*, tam tikrose kaimo vietovėse geriamojo vandens paskirstymo paslaugas teikia privatūs kooperatyvai, vadinami *Group Water Schemes* (vandens tiekimo grupės).
- 13 2014 m. gruodžio 3 d. ir 2015 m. sausio 23 d. Komisijos tarnybos paprašė Airijos valdžios institucijų pateikti informaciją apie Direktyvos 98/83 įgyvendinimą šioje valstybėje narėje. Airijos valdžios institucijos į šiuos prašymus atsakė 2015 m. sausio 9 d. ir kovo 19 d. ir pateikė išsamią informaciją apie Airijos geriamajame vandenyje esančios leistinos THM koncentracijos ribos viršijimo mastą, visuomenei pateiktą informaciją ir taikytas atkuriamąsias priemones.
- 14 Išnagrinėjusios 2015 m. sausio 9 d. ir kovo 19 d. Airijos valdžios institucijų pateiktą informaciją, 2015 m. gegužės 11 d. Komisijos tarnybos pranešė, kad taip aprašyta situacija neatitinka reikalavimų, kylančių iš Direktyvos 98/83 4 ir 8 straipsnių ir jos I priedo B dalies. Airijos valdžios institucijos į šią išvadą atsakė 2015 m. rugsėjo 28 d. raštu, o šis klausimas buvo aptartas 2015 m. gruodžio 1 d. įvykusiame Airijos valdžios institucijų ir Komisijos tarnybų susitikime.
- 15 2016 m. kovo 7 d. Airijos valdžios institucijos pateikė pirmąją pažangos ataskaitą, 2016 m. balandžio 29 d. ji buvo papildyta. Dėl privačių vandens tiekimo grupių, kurių būklė laikoma keliančia susirūpinimą, šios valdžios institucijos pateikė specialias ataskaitas.

- 16 Gavusios naują Komisijos tarnybų prašymą, kuris Airijos valdžios institucijoms buvo išsiųstas 2016 m. rugpjūčio 9 d., jos 2016 m. rugpjūčio 30 d. raštu pateikė antrą pažangos ataskaitą ir atskiras ataskaitas dėl privačių vandens tiekimo grupių. 2016 m. lapkričio 18 d. Airijos valdžios institucijos nusiuntė trečią pažangos ataskaitą.
- 17 Išnagrinėjusi šias tris pažangos ataskaitas, Komisija nusprendė, kad, nepaisant tam tikros pažangos, kai kurie vandens paskirstymo tinklai vis dar neatitinka Direktyvos 98/83 reikalavimų. Taigi ši institucija 2018 m. liepos 20 d. išsiuntė Airijai oficialų pranešimą, kuriame nustatė, kad Airija neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 98/83 4 straipsnį, siejamą su jos I priedo B dalimi, ir 8 straipsnį dėl 73 valstybinių vandens tiekimo zonų, kurios apima 481 218 gyventojus, ir dėl 24 privačių vandens tiekimo grupių, kurios apima 22 989 gyventojus.
- 18 2018 m. spalio 19 d. Airija atsakė į šį oficialų pranešimą, išsamiai apibūdindama jau padarytą pažangą, ir nurodė, kad iki 2021 m. pabaigos bus pasiekta visiška atitiktis Direktyvos 98/83 reikalavimams.
- 19 2020 m. gegužės 14 d. Komisija išsiuntė Airijai pagrįstą nuomonę, kurioje nurodė, kad nesiėmusi priemonių, būtinų užtikrinti, kad žmonėms vartoti skirtas vanduo atitiktų minimalų reikalavimą, susijusį su THM buvimu jame pagal Direktyvos 98/83 I priedo B dalyje nustatytas parametrų vertes 31 valstybinėje vandens tiekimo zonoje, kurių gyventojų skaičius yra 284 527, ir trylikoje privačių vandens tiekimo grupių, apimančių 9 701 gyventojų, ir neužtikrinusi, kad kuo greičiau būtų imtasi būtinų atkuriamųjų priemonių, siekiant atkurti žmonėms vartoti skirtą vandens kokybę tose valstybinėse vandens tiekimo zonose ir minėtose privačiose vandens tiekimo grupėse, ir nesuteikusi pirmenybės jų įgyvendinimui, atsižvelgiant, be kita ko, į atitinkamos parametro vertės viršijimo mastą ir į galimą pavojų žmonių sveikatai, Airija neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 98/83 4 straipsnio 1 dalį, siejamą su jos I priedo B dalimi, ir pagal šios direktyvos 8 straipsnio 2 dalį.
- 20 Šioje pagrįstoje nuomonėje Komisija taip pat nurodė Airijai įvykdyti įsipareigojimus per keturis mėnesius nuo jos išsiuntimo, bet ne vėliau kaip iki 2020 m. rugsėjo 15 d.
- 21 2020 m. rugsėjo 18 d. Airija atsakė į šią pagrįstą nuomonę, o 2021 m. kovo 2 d. Komisijai išsiuntė papildomą informaciją. 2021 m. birželio 18 d. Airijos valdžios institucijos, atsakydamos į Komisijos tarnybų prašymą, nusiuntė 2020 m. priežiūros veiklos rezultatus.
- 22 Atsakyme į pagrįstą nuomonę Airija nurodė, kad penkiolikoje iš trisdešimt vienos valstybinės vandens tiekimo zonos ir trijose iš trylikos nuomonėje paminėtų privačių vandens tiekimo grupių ji pasiekė tvarią atitiktį Direktyvos 98/83 reikalavimams.
- 23 2021 m. kovo 2 d. raštu Airija pranešė Komisijai, kad dvi valstybinės vandens tiekimo zonos atitinka reikalavimus.
- 24 2021 m. gegužės 19 d. Komisija pateikė Airijai techninį prašymą, nurodydama pateikti 2020 m. THM koncentracijos stebėsenos duomenis apie visas valstybines vandens tiekimo zonas, kurioms taikoma pažeidimo nagrinėjimo procedūra.
- 25 2021 m. birželio 18 d. Airija pateikė duomenis apie daugumą šių tiekimo zonų. Tačiau Komisija negavo jokių stebėsenos duomenų arba gavo tik neišsamius duomenis apie tris pagrįstoje nuomonėje nurodytas valstybines vandens tiekimo zonas.

- 26 Kadangi Airijos pateikti atsakymai ir informacija Komisijos netenkinio, ji nusprendė pareikšti ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo.

III. Dėl ieškinio

- 27 Grįsdama savo ieškinį Komisija nurodo du priekaištus, grindžiamus, pirma, Direktyvos 98/83 4 straipsnio 1 dalies, siejamos su jos I priedo B dalimi, pažeidimu, nes Airija nesiėmė priemonių, būtinų užtikrinti, kad žmonėms vartoti skirtas vanduo atitiktų minimalų reikalavimą dėl THM koncentracijos, remiantis šio I priedo B dalyje pateiktomis parametru vertėmis, kiek tai susiję su žmonėms vartoti skirto vandens kokybe dvidešimt vienoje valstybinėje vandens tiekimo zonoje ir devyniose privačiose vandens tiekimo grupėse, ir, antra, Direktyvos 98/83 8 straipsnio 2 dalies pažeidimu, nes Airija kuo greičiau nesiėmė būtinų atkuriamųjų priemonių, kad būtų atkurta žmonėms vartoti skirto vandens kokybė šiose valstybinėse vandens tiekimo zonose ir šiose privataus vandens tiekimo grupėse, atsižvelgdama į, be kita ko, atitinkamos parametro vertės viršijimo mastą ir potencialų pavojų žmonių sveikatai.
- 28 Pirmiausia reikia priminti, kad THM yra cheminiai junginiai, susidarantys reaguojant chloro pagrindu pagamintoms dezinfekavimo priemonėms su vandenyje esančiomis organinėmis medžiagomis, pavyzdžiui, bakterijomis ir augalų liekanomis. Jų dažnai būna geriamajame vandenyje, ypač vandens valymo sistemose, kuriose chloras naudojamas bakterijoms ir teršalams pašalinti.
- 29 THM kelia susirūpinimą žmonių sveikatai ir aplinkai, nes ilgalaikis didelis šių cheminių medžiagų kiekis geriamajame vandenyje gali kelti tokius pavojus kaip vėžys, visų pirma šlapimo pūslės ir storosios žarnos, ir virškinamojo trakto problemų bei odos dirginimą. Be to, išmestas į aplinką THM gali būti toksiškas vandens gyvūnijai, trikdyti gėlo vandens ekosistemas ir prisidėti prie negyvų zonų kūrimo vandeniuose, skatindamas pernelyg didelį dumblių augimą.
- 30 Siekdamas sumažinti THM koncentraciją geriamajame vandenyje, remiantis Direktyva 98/83, vandens reguliavimo institucijos ir geriamojo vandens ruošimo įmonės turi taikyti alternatyvius dezinfekavimo metodus, mažinti organinių medžiagų kiekį neapdorotame vandenyje ir optimizuoti valymo procesus, kad kuo mažiau susidarytų šių junginių.

A. Dėl ieškinio, susijusio su trimis valstybinėmis vandens tiekimo zonomis, priimtimumo

1. Šalių argumentai

- 31 Airija tvirtina, kad Komisijos ieškinys nepriimtinas tiek, kiek jis susijęs su Drimoleague, Ring / Helvick ir Grangemore valstybinėmis vandens tiekimo zonomis.
- 32 Atsiliepime į ieškinį ši valstybė narė teigia, kad „esminis atskaitos taškas nustatant, ar viešasis vandens tiekimas atitinka nustatytas THM parametru vertes, yra EPA atkuriamųjų priemonių sąrašas“. Minėta valstybė narė tvirtina, kad trys aptariamose valstybinėse vandens tiekimo zonos nebuvo įtrauktos į atkuriamųjų priemonių sąrašą, „nes jos jau nebeegzistavo“. Airija pripažįsta, kad tokiais atvejais Komisija yra visiškai priklausoma nuo atitinkamos valstybės narės pateiktos informacijos, tačiau ginčija tai, kad šiuo atveju ji nesilaikė pareigos pateikti informacijos.

- 33 Komisija tvirtina, kad Airija padarė klaidą, nes konkrečiai neinformavo jos apie šių trijų valstybinių vandens tiekimo zonų statuso panaikinimą, nepateikė duomenų, leidžiančių įrodyti, kad nauji vandens tiekimo tinklai atitinka Direktyvoje 98/83 nustatytus įpareigojimus, ir, kiek tai susiję su Ring / Helvick ir Grangemore valstybinėmis vandens tiekimo zonomis, nenurodė motyvų, kodėl „reikalavimų neatitinkanti vandens tiekimo zona“ buvo išbraukta iš atkuriamųjų priemonių sąrašo.
- 34 Komisijos teigimu, Airija jos neinformavo, kad Drimoleague valstybinė vandens tiekimo zona dabar yra sujungta su Skiberino (Skibbereen, Airija) vandens tiekimo tinklu. Taigi tuo metu, kai pareiškė ieškinį, ši institucija neturėjo jokios informacijos, kuri jai būtų leidusi padaryti išvadą, kad geriamojo vandens kokybės problema Drimoleague valstybinėje vandens tiekimo zonoje buvo išspręsta. Tik atsiliepime į ieškinį Airija pateikė stebėsenos duomenis, rodančius, kad Skiberino vandens tiekimo tinklas atitinka THM nustatytas parametrų vertes. Ši informacija buvo pateikta per vėlai, kad į ją būtų galima atsižvelgti vertinant ieškinio pagrįstumą, kiek tai susiję su Drimoleague valstybine vandens tiekimo zona.
- 35 Airijos teigimu, nors Komisija tvirtina, jog jai nebuvo pranešta, kad Drimoleague viešojo vandens tiekimo teritoriją dabar prižiūri kitas vandens tiekimo tinklas, ši institucija vis dėlto pripažįsta, kad tokios teritorijos išbraukimas iš atkuriamųjų priemonių sąrašo turėjo būti laikomas atitiktis rodikliu. Nagrinėjamu atveju, nors Airijos valdžios institucijos 2021 m. birželio 18 d. pateikė Komisijai stebėsenos rezultatus, iš kurių matyti, kad toje valstybinėje vandens paskirstymo zonoje 2020 m. liepos 21 d. nustatyta su THM susijusi parametro vertė buvo viršyta, tačiau faktas yra tas, kad Drimoleague valstybinis vandens paskirstymo tinklas nebeegzistavo pagrįstoje nuomonėje nurodytą dieną, t. y. 2020 m. rugsėjo 15 d.
- 36 Dėl Ring/Helvick ir Grangemore valstybinių vandens tiekimo zonų Airija atsiliepime į ieškinį tvirtina, kad šios zonos nurodytą dieną taip pat nebeegzistavo, kaip tai matyti iš šios valstybės narės atsakant į pagrįstą nuomonę pateiktos informacijos.
- 37 Komisijos nuomone, vien tik nuoroda atsakyme į pagrįstą nuomonę, kad šios dvi valstybinės vandens tiekimo zonos buvo išbrauktos „iš EPA THM atkuriamųjų priemonių sąrašo“, neleido jai daryti išvados, kad šios zonos dabar atitinka Direktyvoje 98/83 nustatytus reikalavimus. Nepaisant pokyčių, kurie tariamai įvyko prieš išsiunčiant atsakymą į pagrįstą nuomonę, Airija nepranešė Komisijai, kad Ring / Helvick ir Grangemore valstybinės vandens tiekimo zonos dabar yra sujungtos atitinkamai su Dangarvano (Dungarvan, Airija) ir Boilo (Boyle, Airija) vandens tiekimo tinklais. Be to, kai ši informacija buvo pateikta, kartu su ja nebuvo pateikta jokių duomenų, kurie leistų Komisijai daryti išvadą, kad Ring / Helvick ir Grangemore vandens tiekimo zonų gyventojai šiuo metu yra prijungti prie atitinkamus parametrus atitinkančio vandens tiekimo tinklo. Taigi pareikšdama ieškinį Komisija neturėjo informacijos, leidžiančios manyti, kad geriamojo vandens kokybės problema Ring / Helvick ir Grangemore valstybinėse vandens tiekimo zonose buvo išspręsta.
- 38 Komisija taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad Teisingumo Teismas jau yra atmetęs argumentą, pagal kurį reikalavimų neatitinkančios valstybinės vandens tiekimo sistemos išmontavimo ir anksčiau jos prižiūrimos zonos prijungimo prie naujos valstybinės vandens paskirstymo zonos pakanka, kad būtų nutraukta su reikalavimų neatitinkančiu vandens tiekimu susijusi pažeidimo procedūra, nereikalaujant informuoti Komisijos apie šį pakeitimą ar pateikti duomenų apie THM koncentracijos lygį naujoje vandens paskirstymo zonoje. Administracinis pertvarkymas nedaro pažeidimo nagrinėjimo procedūros neveiksmingos, o jei iš tiesų kalba eina apie naudingą sprendimą, siekiant nustatyti reikalavimus atitinkančią situaciją, atitinkama valstybė narė turėtų

pateikti aiškia informaciją, paaiškinančią administracinę pokytį, pavyzdžiui, apie vandens tiekimo tinklo išmontavimą ir atitinkamos zonos prijungimą prie kito tiekimo tinklo, taip pat duomenis, leidžiančius daryti išvadą, kad tokie pokyčiai leido išspręsti problemą, t. y. kad naujai nustatytas vandens tiekimas atitinka Direktyvoje 98/83 nustatytas parametrų vertes.

- 39 Komisija teigia, kad ji pateikė pakankamai pažeidimo įrodymų. Be to, Airijai atsakius į pagrįstą nuomonę ir prieš kreipdamasi į Teisingumo Teismą Komisija pateikė prašymą pateikti papildomos informacijos, tačiau ji neprivalėjo to daryti pagal SESV 258 straipsnį.

2. Teisingumo Teismo vertinimas

- 40 Airija iš esmės teigia, kad šis ieškinyš nepriimtinas, kiek jis susijęs su valstybinėmis Drimoleague, Ring / Helvick ir Grangemore vandens tiekimo zonomis, dėl to, kad pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigoje, t. y. 2020 m. rugsėjo 15 d., trys atitinkamos zonos nebebuvo įtrauktos į EPA atkuriamųjų priemonių sąrašą, nes jų nebebuvo. Konkrečiai, Drimoleague valstybinė vandens tiekimo zona buvo prijungta prie Skiberino paskirstymo tinklo, Ring/Helvick zona buvo prijungta prie Dangravano tinklo, o valstybinė Grangemore vandens tiekimo zona buvo sujungta su Boilo zona.
- 41 Pirmiausia reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją, susijusią su įrodinėjimo pareiga procese dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal SESV 258 straipsnį, Komisija turi įrodyti tvirtinamą įsipareigojimų neįvykdymą. Būtent ši institucija Teisingumo Teismui privalo pateikti įrodymų, būtinų, kad Teisingumo Teismas galėtų pripažinti, jog įsipareigojimai neįvykdyti, ir taip darydama ji negali remtis jokiais prielaidomis (2020 m. kovo 5 d. Sprendimo *Komisija / Kipras (Miesto nuotekų surinkimas ir valymas)*, C-248/19, EU:C:2020:171, 20 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 42 Tik tuo atveju, kai Komisija pateikia pakankamai įrodymų, patvirtinančių tam tikras faktines aplinkybes, atsiradusias valstybės narės atsakovės teritorijoje, ši turi iš esmės ir išsamiai užginčyti pateiktus duomenis ir jų sukeltą pasekmę (2020 m. kovo 5 d. Sprendimo *Komisija / Kipras (Miesto nuotekų surinkimas ir valymas)*, C-248/19, EU:C:2020:171, 21 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 43 Be to, įsipareigojimų neįvykdymas turi būti vertinamas atsižvelgiant į padėtį valstybėje narėje, pasibaigus pagrįstoje nuomonėje nustatytam terminui, o į vėlesnius įstatymų ar kitų teisės aktų pakeitimus Teisingumo Teismas atsižvelgti negali (2020 m. gruodžio 17 d. Sprendimo *Komisija / Graikija*, C-849/19, EU:C:2020:1047, 56 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 44 Iš to matyti, kad šioje byloje tariamas įsipareigojimų neįvykdymas turi būti vertinamas atsižvelgiant į padėtį Airijoje pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigoje, neatsižvelgiant į aktus, kuriais ši valstybė narė nusprendė padaryti šio sprendimo 37 punkte nurodytus pakeitimus, apie tai nepranešusi Komisijai ir jos neinformavusi apie THM taršos lygį naujose geriamojo vandens tiekimo zonose.
- 45 Šioje byloje neginčijama, kad duomenys apie parametrų verčių, dėl kurių pareikštas šis ieškinyš, viršijimą, be kita ko, trijose viešojo vandens paskirstymo zonose, dėl kurių ginčijamas ieškinio priimtumas, yra nustatyti remiantis Airijos Komisijai pateiktais duomenimis, kurių ši valstybė narė neginčijo nei ikiteisminiame etape, nei Teisingumo Teisme.

- 46 Šiuo klausimu pagal suformuotą jurisprudenciją Komisija, kuri neturi įgaliojimų atlikti tyrimą, yra labai priklausoma nuo atitinkamos valstybės narės pateiktos informacijos (šiuo klausimu žr. 2005 m. balandžio 26 d. Sprendimo *Komisija / Airija*, C-494/01, EU:C:2005:250, 43 punktą). Darytina išvada, kad Airija neinformavo Komisijos apie šio sprendimo 36 punkte nurodytus pokyčius ir nepateikė jai jokių duomenų, leidžiančių nustatyti, kad geriamojo vandens, tiekiamo asmenims, kurie anksčiau buvo prijungti prie valstybinių Drimoleague, Ring / Helvick ir Grangemore vandens tiekimo zonų, kokybė nuo šiol atitiko Direktyvoje 98/83 nustatytas parametru vertes, kiek tai susiję su THM koncentracija, todėl Komisija negalėjo žinoti, ar tokia atitiktis reikalavimams buvo pasiekta prieš pasibaigiant pagrįstoje nuomonėje nustatytam terminui.
- 47 Galiausiai reikia pažymėti, kad Teisingumo Teismas jau yra atmetęs argumentą, kuriuo siekiama, kad būtų atmetas ieškinys dėl įsipareigojimų neįvykdymo, susijęs su tam tikromis aglomeracijomis, motyvuojant tuo, kad po teritorinio administracinio reorganizavimo jų nebeliko. Taigi remiantis vien administraciniais Airijos vidaus pokyčiais, įvykusiais po to, kai Komisija išsiuntė oficialų pranešimą, kuriais buvo panaikinta Direktyvoje 98/83 nustatytų ribų neatitinkanti valstybinė vandens tiekimo sistema ir anksčiau šios sistemos prižiūrima zona prijungta prie naujos viešos vandens tiekimo zonos, negalima daryti išvados, kad pažeidimo procedūra dėl reikalavimų neatitinkančio vandens tiekimo vien dėl šios aplinkybės netenka dalyko (pagal analogiją žr. 2021 m. spalio 6 d. Sprendimo *Komisija / Italija (Miesto nuotekų surinkimo ir valymo sistemos)*, C-668/19, EU:C:2021:815, 40 ir 41 punktus).
- 48 Iš tiesų, nors toks teritorinis administracinis pertvarkymas iš tikrųjų gali leisti laikytis Direktyvoje 98/83 nustatytų ribinių verčių, Airija turėjo Komisijai patikslinti, koks konkrečiai buvo šis administracinis pokytis, pavyzdžiui, nurodyti, kad vandens tiekimo sistema buvo pakeista ir atitinkama zona prijungta prie kitos tiekimo sistemos, taip pat pateikti duomenis, įrodančius, kad šis pokytis išsprendė vandens taršos THM problemą, t. y. kad naujas geriamojo vandens tiekimo tinklas atitinka Direktyvoje 98/83 nustatytas ribines vertes.
- 49 Šiomis aplinkybėmis ieškinys dėl įsipareigojimų neįvykdymo yra priimtinas, be kita ko, kiek jis susijęs su valstybinėmis Drimoleague, Ring / Helvick ir Grangemore vandens tiekimo zonomis.

B. Dėl esmės

1. Dėl pirmojo priekaišto

- 50 Nurodydama pirmąjį priekaištą Komisija teigia, kad Airija neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 98/83 4 straipsnio 1 dalį dvidešimt vienoje valstybinėje vandens tiekimo zonoje ir devyniose privačiose vandens tiekimo grupėse, kuriose viršijama šios direktyvos I priedo B dalyje nurodyta parametro vertė, susijusi su didžiausiu leistinu THM koncentracijos geriamajame vandenyje lygiu.
- 51 Airija ginčija šį įsipareigojimų neįvykdymą ir neigia, kad Direktyvoje 98/83 nustatytas įsipareigojimas pasiekti rezultata, taip pat ji ginčija Komisijos pateiktų tariamo įsipareigojimų neįvykdymo įrodymų pakankamumą. Ši valstybė narė nurodo tam tikrus konkrečius veiksnius, galinčius pateisinti šių ribinių verčių viršijimą.

a) Dėl pareigos pasiekti rezultatą

1) Šalių argumentai

- 52 Komisija savo ieškinyje primena, kad Direktyvos 98/83 4 straipsnio 1 dalis nustato valstybėms narėms pareigą pasiekti rezultatą, t. y. užtikrinti, kad žmonėms vartoti skirtas vanduo būtų sveikas ir švarus.
- 53 Atsiliepime į ieškinį Airija atsikerta, kad pagrindinė valstybių narių pareiga pagal šią nuostatą yra pareiga „imtis būtinų priemonių“, kad būtų užtikrinta, jog tiekiamas sveikas ir švarus vanduo. Ji tvirtina, kad šią nuostatą reikia aiškinti atsižvelgiant į jos formuluotę, kontekstą ir tikslus, o tai leidžia manyti, kad minėta nuostata nesukuria valstybėms narėms pareigos pasiekti rezultatą. Net jei taip būtų, tokia pareiga bet kuriuo atveju nebūtų absoliuti ar besąlyginė.
- 54 Komisija tvirtina, kad Airijos siūlomas aiškinimas prieštarauja Sutartims, pačiai Direktyvai 98/83 ir jurisprudencijai dėl parametrų verčių laikymosi. Pagal SESV 288 straipsnio trečią pastraipą direktyva yra privaloma valstybėms narėms dėl siektino rezultato, o nagrinėjamu atveju Direktyvos 98/83 4 straipsnio 1 dalis įpareigoja valstybes nares užtikrinti, kad THM koncentracija geriamajame vandenyje neviršytų 100 µg/l parametrinės vertės. Atitinkama valstybė narė turi nuspręsti, kokių priemonių reikia šiam rezultatui pasiekti, tačiau ji neturi kito pasirinkimo, kaip tik jį pasiekti.
- 55 Be to, Teisingumo Teismas jau yra išaiškinęs Direktyvos 98/83 4 straipsnį taip, kad jis įpareigoja valstybes nares dėl siektino vandens kokybės lygio. Komisijos teigimu, tai matyti iš 2008 m. sausio 31 d. Sprendimo *Komisija / Prancūzija* (C-147/07, EU:C:2008:67), susijusio su iš šios nuostatos kylančio įsipareigojimo neįvykdymu, nes viršyta leistina nitratų ir pesticidų koncentracijos geriamajame vandenyje riba.
- 56 Komisija pabrėžia, kad Airija neginčija, jog THM koncentracija geriamajame vandenyje viršijo 100 µg/l parametro vertę pagrįstoje nuomonėje nurodytose teritorijose. Priešingai, ji visada pripažino, kad egzistuoja problema dėl priimtinių THM koncentracijos lygių.
- 57 Triplike Airija papildomai tvirtina, kad Direktyvos 98/83 4 straipsnio 1 dalimi valstybėms narėms nustatyta pareiga galėtų būti laikoma iš dalies pareiga imtis priemonių ir iš dalies pareiga pasiekti rezultatą.
- 58 Airija teigia, kad aiškinant šią nuostatą taip, kad ji nustato absoliučią ir besąlyginę pareigą, būtų neatsižvelgiama į realią padėtį Airijoje. Iš tiesų geriamojo vandens kokybė nėra pastovi, o kinta dėl įvairių aplinkos, geografinių ir fizinių veiksnių, kurie daro poveikį THM koncentracijos lygiams ir dėl kurių kai kuriose teritorijose labai sunku laikytis Direktyvoje 98/83 nustatytų parametrų verčių, net jei imamasi visų būtinų priemonių.
- 59 Airijos teigimu, nepaisant to, kad yra nedaug atvejų, kai viršijami geriamajame vandenyje esančio THM koncentracijos lygiai, buvo imtasi priemonių, būtinų užtikrinti, kad šis vanduo būtų sveikas ir švarus, kaip to reikalaujama pagal šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalį. Iš to matyti, kad pasibaigus pagrįstoje nuomonėje nustatytam atitikties terminui ši valstybė narė įvykdė įsipareigojimus pagal šią nuostatą ir kartu įsipareigojimus pagal Sutartis.

2) Teisingumo Teismo vertinimas

- 60 Pagal Direktyvos 98/83 4 straipsnio 1 dalį, siejamą su jos I priedo B dalimi, valstybės narės privalo laikytis 100 µg/l parametro vertės dėl bendro didžiausio leistino THM koncentracijos geriamajame vandenyje lygio.
- 61 Airija teigia, kad šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje nenustatyta pareiga pasiekti rezultatą, kiek tai susiję su šios ribinės vertės neviršijimu.
- 62 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal SESV 288 straipsnio trečią pastraipą direktyva yra privaloma kiekvienai valstybei narei, kuriai ji skirta, rezultato, kurį reikia pasiekti, atžvilgiu, bet nacionalinės valdžios institucijos pasirenka jos įgyvendinimo formą ir būdus.
- 63 Nagrinėjamu atveju tokį rezultatą sudaro tai, kad valstybės narės užtikrina, jog žmonėms vartoti skirtas vanduo atitiktų tam tikrus esminius kokybės ir sveikatos parametrus, tarp jų ir šioje byloje nagrinėjamą parametą, t. y. didžiausią leistiną THM koncentracijos geriamajame vandenyje lygį. Taigi šios valstybės narės privalo užtikrinti, kad ši koncentracija neviršytų 100 µg/l.
- 64 Iš tiesų Direktyvos 98/83 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad valstybės narės imasi visų būtinų priemonių, užtikrinančių, kad žmonėms vartoti skirtas vanduo atitiktų šios direktyvos reikalavimus.
- 65 Teisingumo Teismas, be kita ko, 2008 m. sausio 31 d. Sprendime *Komisija / Prancūzija* (C-147/07, EU:C:2008:67) jau yra nusprendęs, kad Direktyvos 98/83 4 straipsnis įpareigoja valstybes nares nustatyti minimalius kokybės standartus, kuriuos turi atitikti žmonėms vartoti skirtas vanduo. Taip pat ir 2002 m. lapkričio 14 d. Sprendime *Komisija / Airija* (C-316/00, EU:C:2002:657) Teisingumo Teismas konstatavo, kad 1980 m. liepos 15 d. Tarybos direktyvoje 80/778/EEB dėl žmonėms vartoti skirtos vandens kokybės (OL L 229, 1980, p. 11; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 229), kurią pakeitė Direktyva 98/83, nustatyta ne paprasta rūpestingumo pareiga, o pareiga pasiekti rezultatą. Tas pats pasakytina apie valstybėms narėms pagal Direktyvos 98/83 4 straipsnio 1 dalį nustatytą pareigą.
- 66 Iš to matyti, kad Airijos argumentai, jog šioje Sąjungos teisės nuostatoje nenumatyta pareiga pasiekti rezultatą, turi būti atmesti.

b) Dėl įrodymų

1) Šalių argumentai

- 67 Airija priekaištuoja Komisijai, kad ši remiasi prielaida, jog dėl to, kad geriamojo vandens kokybė dvidešimt vienoje valstybinėje vandens tiekimo zonoje ir devyniose privačiose vandens tiekimo grupėse, išvardytose jos ieškinio priede, tariamai neatitiko maksimalios THM koncentracijos ribos, t. y. 100 µg/l, ši valstybė narė neabejotinai neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 98/83 4 straipsnio 1 dalį.
- 68 Ši valstybė narė mano, kad atsižvelgiant į tai, jog iš Direktyvos 98/83 4 straipsnio 1 dalies kylanti pareiga yra pareiga imtis būtinų priemonių rezultatui pasiekti, ir kadangi iš Direktyvos 98/83 matyti, jog net ir imantis tokių priemonių kartais gali pasirodyti neįmanoma laikytis pagal šios direktyvos 5 straipsnį nustatytų parametrų verčių, Komisijai nepakanka remtis tokia prielaida.

Priešingai, šioje byloje Komisija turi pateikti pakankamai įrodymų, kad, kiek tai susiję su ieškinio priede nurodytais paskirstymo tinklais, Airija nesiėmė priemonių, būtinų užtikrinti, kad žmonėms vartoti skirtas vanduo būtų sveikas ir švarus, o to ši institucija neįrodė.

- 69 Komisija primena, kad parametro vertės viršijimas yra faktinė ir objektyvi aplinkybė, o Airijos pateikti duomenys, kurių ji neginčijo, šiuo atžvilgiu akivaizdžiai ją įrodo.
- 70 Vis dėlto tiesa, kad Komisija turi pateikti Teisingumo Teismui būtiną informaciją, kad šis galėtų nustatyti įsipareigojimų neįvykdymą, dėl kurio ji priekaištauja valstybėms narėms. Vis dėlto valstybės narės turi palengvinti Komisijos užduoties vykdymą, o tikrinant, ar teisingai praktikoje taikomos nacionalinės nuostatos, skirtos veiksmingam direktyvos įgyvendinimui užtikrinti, reikia atsižvelgti į tai, kad ši institucija, neturinti savo tyrimo įgaliojimų šiuo klausimu, yra labai priklausoma nuo atitinkamos valstybės narės pateiktos informacijos.
- 71 Triplike Airija tvirtina, jog aplinkybė, kad valstybės narės priimtose priemonėse įsigalioja ir leidžia užtikrinti įsipareigojimų pagal direktyvą laikymąsi tik po tam tikro laiko, nereiškia, kad šių priemonių nebuvo imtasi.

2) Teisingumo Teismo vertinimas

- 72 Airija tvirtina, kad Komisija ir toliau nepateikė pakankamų įrodymų, patvirtinančių, kad kiekviename iš jos ieškinyje nurodytų geriamojo vandens paskirstymo tinklų ši valstybė narė nesiėmė priemonių, būtinų užtikrinti, kad žmonėms vartoti skirtas vanduo būtų sveikas ir švarus.
- 73 Šiuo klausimu reikia priminti, kad bylose dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal SESV 258 straipsnį Komisija turi įrodyti nurodyto įsipareigojimo neįvykdymą. Būtent Komisija Teisingumo Teismui privalo pateikti įrodymų, būtinų, kad Teisingumo Teismas galėtų pripažinti, jog įsipareigojimais nebuvo įvykdyti, ir taip darydama ji negali remtis jokiais prielaidomis (šiuo klausimu žr. 2005 m. balandžio 26 d. Sprendimo *Komisija / Airija*, C-494/01, EU:C:2005:250, 41 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 74 Vis dėlto pagal ESS 4 straipsnio 3 dalį valstybės narės turi padėti Komisijai atlikti uždavinį, kuris, be kita ko, pagal ESS 17 straipsnio 1 dalį apima Sutarties nuostatų bei ja vadovaujantis institucijų priimtų nuostatų taikymo užtikrinimą (2005 m. balandžio 26 d. Sprendimo *Komisija / Airija*, C-494/01, EU:C:2005:250, 42 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 75 Šiuo atveju reikia atsižvelgti į tai, kad, tikrindama direktyvai veiksmingai įgyvendinti skirtų nacionalinių nuostatų tinkamą taikymą praktikoje, Komisija, kuri neturi įgaliojimų atlikti tyrimo šioje srityje, yra visiškai priklausoma nuo galinčių skundą pateikti asmenų ir atitinkamos valstybės narės pateiktų įrodymų (2005 m. balandžio 26 d. Sprendimo *Komisija / Airija*, C-494/01, EU:C:2005:250, 43 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 76 Iš to išplaukia, kad jei Komisija pateikė pakankamai įrodymų, patvirtinančių tam tikras faktines aplinkybes, atsiradusias valstybės narės atsakovės teritorijoje, pastaroji turi iš esmės ir išsamiai užginčyti pateiktus duomenis bei iš jų išplaukiančias pasekmes (2005 m. balandžio 26 d. Sprendimo *Komisija / Airija*, C-494/01, EU:C:2005:250, 44 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

- 77 Tokiomis aplinkybėmis nacionalinės valdžios institucijos turi visų pirma atlikti reikiamus patikrinimus vietoje, laikydamosi kiekvienos valstybės narės lojalaus bendradarbiavimo pareigos padėti Komisijai vykdyti bendrą uždavinį (2005 m. balandžio 26 d. Sprendimo *Komisija / Airija*, C-494/01, EU:C:2005:250, 45 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 78 Taigi, kai Komisija remiasi išsamiais skundais, kuriuose nurodytas pasikartojantis išipareigojimų pagal direktyvą neįvykdymas, atitinkama valstybė narė privalo konkrečiai užginčyti šiuose skunduose nurodytas aplinkybes (2005 m. balandžio 26 d. Sprendimo *Komisija / Airija*, C-494/01, EU:C:2005:250, 46 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 79 Šioje byloje reikia atsižvelgti į tai, kad pačios Airijos pateikti duomenys, susiję su parametru verčių, nustatytų Direktyvoje 98/83, būtent jos I priedo B dalyje, laikymusi arba viršijimu, kiek tai susiję su THM koncentracija žmonėms vartoti skirtame vandenyje, yra mokslo duomenys, jų ši valstybė narė ikiteisminėje stadijoje neginčijo ir tai yra objektyvios faktinės aplinkybės.
- 80 Be to, kiek tai susiję su Komisijos pateiktu įrodymu, kad ši valstybė narė ėmėsi priemonių, būtinų užtikrinti, kad žmonėms vartoti skirtas vanduo būtų sveikas ir švarus, laikydamosi išipareigojimų pagal Direktyvą 98/83, pažymėtina, kad nors pagal SESV 288 straipsnį ir suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją valstybės narės „pasirenka [šios direktyvos] įgyvendinimo formą ir būdus“, jos privalo pasiekti joje nustatytą rezultatą. Taigi, nors Airija, atsižvelgdama į savo specifiką, gali laisvai nustatyti šios direktyvos įgyvendinimo priemones savo vidaus teisinėje sistemoje, ji vis dėlto privalo laikytis visų jos nuostatų ir taip užtikrinti, kad THM koncentracija geriamajame vandenyje neviršytų 100 µg/l visoje jos teritorijoje.
- 81 Kadangi Airija šios pareigos neįvykdė ir pasibaigus Komisijos pagrįstoje nuomonėje nustatytam terminui, t. y. praėjus daugiau nei septyniolikai metų nuo tos dienos, kai valstybės narės turėjo užtikrinti, kad jų padėtis atitiktų Direktyvos 98/83 reikalavimus, reikia konstatuoti, kad Komisija, remdamasi Airijos pateiktais parametru matavimais, iš kurių matyti, kad THM ribinė vertė geriamajame vandenyje buvo viršyta visose ieškinyje nurodytose valstybinėse vandens tiekimo zonose ir visose privačiose vandens tiekimo grupėse, pateikė pakankamai įrodymų, pagrindžiančių tariamą išipareigojimų neįvykdymą. Iš to matyti, kad nustatytas viršijimas turi būti laikomas nuolatiniu, ir Komisija neprivalo šiuo klausimu pateikti papildomų įrodymų.

c) Dėl „specifinių ir ypatingų veiksnių“

1) Šalių argumentai

- 82 Airija teigia, kad reikia atsižvelgti į specifinius ir išskirtinius geografinius ir aplinkos apsaugos veiksnius, t. y. visų pirma į jos vandens šaltinių pobūdį, durpių buvimą, nedidelius topografinius nuolydžius ir didesnę nei vidutinis kritulių kiekį, nes jie tam tikrais atvejais labai apsunkina tikslą užtikrinti, kad THM koncentracija geriamajame vandenyje atitiktų Direktyvoje 98/83 nustatytas ribines vertes, ypač kai reikia tuo pat metu užtikrinti veiksmingą dezinfekavimo procesą. Būtinai atkuriamosios priemonės būtų tokio masto, kad apimtų struktūrinius sprendimus, pavyzdžiui, naujų arba iš esmės patobulintų valymo įrenginių įrengimą, o tai dėl savo pobūdžio pareikalautų daug laiko ir didelių kapitalo investicijų.

- 83 Dublike Komisija tvirtina, kad pačioje Direktyvoje 98/83 nurodyta, jog valstybė narė gali nevisiškai laikytis joje nustatytų pareigų, ir numatyta speciali galimų nukrypti leidžiančių nuostatų sistema. Ši direktyva taip pat leidžia valstybei narei išimtiniais atvejais pratęsti jos perkėlimo į nacionalinę teisę terminą. Komisijos teigimu, Airija nepasinaudojo nė viena iš šių galimybių.
- 84 Komisijos teigimu, Airija jau beveik dvidešimt metų žino apie reikalavimų nesilaikymo problemą ir *de facto* jai buvo suteikta daug daugiau laiko, nei būtų suteikta pagal vieną iš šių formalių leidžiančių nukrypti nuostatų, kad ir kokia ji būtų. Šio ilgalaikio reikalavimų nesilaikymo negalima pateisinti nei geologiniais veiksniais, nei reikalavimais, išplaukiančiais iš teritorijų planavimo ir (arba) aplinkosaugos taisyklių, kuriuos nurodė Airija.
- 85 Šiuo klausimu Airija pabrėžia, kad apskritai šioje valstybėje narėje tiekiamas geriamasis vanduo iš esmės atitinka Direktyvos 98/83 reikalavimus ir kad ši procedūra susijusi su jos situacija konkrečiu momentu, t. y. pasibaigus pagrįstoje nuomonėje nustatytam atitikties terminui.
- 86 Be to, net jei Komisijos pateiktas Direktyvos 98/83 4 straipsnio 1 dalies aiškinimas būtų teisingas ir šioje direktyvoje būtų numatytas baigtinis leidžiančių nukrypti nuostatų sąrašas, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad išorinės aplinkybės, kurių valstybės narės negali kontroliuoti ir dėl kurių joms tampa neįmanoma arba neįprastai sunku įvykdyti direktyvoje numatytus įsipareigojimus, net jei buvo imtasi visų reikiamų priemonių, gali pateisinti situaciją, kuri bet kokiomis kitomis aplinkybėmis reikštų Sąjungos teisėje numatytų įsipareigojimų neįvykdymą.

2) Teisingumo Teismo vertinimas

- 87 Kaip matyti iš šio sprendimo 82 punkto, Airija remiasi tam tikrais geografiniais, geologiniais, aplinkosauginiais ir net su teisės normomis susijusiais veiksniais, dėl kurių tam tikrais atvejais ypač sunku pasiekti tikslą užtikrinti, kad THM koncentracijos lygis geriamajame vandenyje atitiktų Direktyvoje 98/83 nustatytas ribines vertes. Be to, šios valstybės narės teigimu, dėl šių veiksnių reikia įgyvendinti struktūrinius sprendimus, kuriems reikia daug laiko ir finansinių išteklių.
- 88 Iš Direktyvos 98/83, ypač jos 29 konstatuojamosios dalies ir 9 straipsnio, matyti, kad ja valstybei narei, kuri negali visapusiškai laikytis joje nustatytų įsipareigojimų, leidžiama numatyti nuo šios direktyvos I priedo B dalyje nustatytų parametrų verčių leidžiančias nukrypti nuostatas. Be to, minėtos direktyvos 15 straipsnyje numatyta galimybė valstybei narei išskirtinėmis aplinkybėmis prašyti pratęsti perkėlimo į nacionalinę teisę terminą.
- 89 Šiuo atveju Airija nepasinaudojo šiomis galimybėmis.
- 90 Be to, SESV 258 straipsnyje numatyta procedūra yra grindžiama objektyvia išvada, kad valstybė narė neįvykdė įsipareigojimų pagal SESV arba antrinės teisės aktą (šiuo klausimu žr. 1983 m. kovo 1 d. Sprendimo *Komisija / Belgija*, 301/81, EU:C:1983:51, 8 punktą ir 2010 m. kovo 4 d. Sprendimo *Komisija / Italija*, C-297/08, EU:C:2010:115, 81 punktą).
- 91 Kadangi ir šiuo atveju prieita prie tokios išvados, neturi reikšmės tai, kad įsipareigojimų neįvykdymą lemia valstybės narės, kuriai jis priskirtinas, valia, jos nerūpestingumas arba jos patirti techniniai sunkumai (1998 m. spalio 1 d. Sprendimo *Komisija / Ispanija*, C-71/97, EU:C:1998:455, 15 punktas ir 2010 m. kovo 4 d. Sprendimo *Komisija / Italija*, C-297/08, EU:C:2010:115, 82 punktas).

- 92 Bet kuriuo atveju valstybė narė, patirianti laikinai neįveikiamų sunkumų, trukdančių laikytis iš Sąjungos teisės kylančių įpareigojimų, nenugalimos jėgos aplinkybėmis gali remtis tik dėl laikotarpio, būtino šiems sunkumams įveikti (2001 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Komisija / Italija*, C-1/00, EU:C:2001:687, 131 punktą).
- 93 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad nei geografiniai, geologiniai ar aplinkosaugos veiksniai, nei iš teritorijų planavimo ir (arba) aplinkosaugos taisyklių kylantys reikalavimai, kuriais remiasi Airija, negali būti laikomi *force majeure* aplinkybėmis, pateisinančiomis tai, kad ši valstybė narė, praėjus beveik septyniolikai metų nuo datos, nustatytos pagal Direktyvos 98/83 14 straipsnį, nevykdo įsipareigojimų pagal šią direktyvą, nors ji turėjo galimybę numatyti laikinas leidžiančias nukrypti nuostatas pagal šios direktyvos 9 straipsnį. Iš tiesų tai jokių būdu nėra nenumatyti trumpalaikiai įvykiai, kurių poveikis yra ribotos trukmės, nes neabejotina, kad nuo Direktyvos 98/83 įsigaliojimo Airija neužtikrino „veiksmingo ir griežto dezinfekavimo proceso“ daugelyje valstybinių vandens tiekimo zonų ir privačių vandens tiekimo grupių ir kad bet kuriuo atveju tai įvyko pasibaigus pagrįstoje nuomonėje nustatytam atitikties terminui.
- 94 Iš to matyti, kad Airija negali veiksmingai remtis argumentais, susijusiais su jos teritorijos geografiniais, geologiniais ar aplinkosaugos ypatumais arba su teritorijų planavimo ir (arba) aplinkosaugos taisyklėmis, kad pateisintų nuolatinį įsipareigojimų pagal Direktyvą 98/83 neįvykdymą, juo labiau kad, pirma, THM koncentracijos žmonėms vartoti skirtame vandenyje ribinės vertės viršijimas buvo konstatuojamas ilgą laiką ir, antra, Airija nepasinaudojo šioje direktyvoje numatytais nukrypti leidžiančiomis nuostatomis.
- 95 Šiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad nesiimdama priemonių, būtinų užtikrinti, kad žmonėms vartoti skirtas vanduo atitiktų minimalų reikalavimą dėl jame esančios THM koncentracijos pagal Direktyvos 98/83 I priedo B dalyje nustatytas parametru vertes dvidešimt vienoje valstybinėje vandens tiekimo zonoje, t. y. Schull, Drimoleague, Glenties-Ardara, Roundwood, Caragh Lake PWS 022A, Kilkenny City (Radestown) WS, Granard, Gowna, Staleen, Drumcondrath, Grangemore, *Lough Talt Regional Water Supply*, Ring / Helvick, Aughrim / Annacurra, Bray Direct, Greystones, Kilmacanogue, Newtown Newcastle, *Enniskerry Public Supply*, *Wicklow Regional Public Supply* ir Ballymagroarty (Airija), taip pat devyniose privačiose vandens tiekimo grupėse, t. y. Crossdowney, Townawilly, Cloonluane (Renvyle), Lettergesh / Mullaghgloss, Bonane, Parke, Nephin Valley GWS, Curramore (Ballinrobe) ir Keash, Airija neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 98/83 4 straipsnio 1 dalį.

2. Dėl antro priekaišto

- 96 Nurodydama antrąjį priekaištą Komisija teigia, kad neužtikrindama, jog būtų kuo greičiau imtasi būtinų atkuriamųjų priemonių žmonėms vartoti skirto vandens kokybei atkurti pirmesnėje pastraipoje nurodytose viešose vandens tiekimo zonose ir privačiose vandens tiekimo grupėse, ir nesuteikdama pirmenybės šių priemonių įgyvendinimui, atsižvelgiant, be kita ko, į atitinkamų parametru vertės viršijimo mastą ir galimą pavojų žmonių sveikatai, Airija neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 98/83 8 straipsnio 2 dalį.

a) Šalių argumentai

- 97 Ieškinyje Komisija primena, kad pagal Direktyvos 98/83 8 straipsnio 2 dalį, jei žmonėms vartoti skirtas vanduo neatitinka parametų verčių, nustatytų atsižvelgiant į bendrą šios direktyvos I priedo B dalyje nurodytą THM koncentracijos vertę, atitinkama valstybė narė užtikrina, kad būtų „kuo greičiau“ imtasi būtinų „vandens kokybės atkuriamųjų veikslių“, atsižvelgdama, be kita ko, į tai, koku mastu buvo viršyta atitinkama parametro vertė ir į galimą pavojų žmonių sveikatai.
- 98 Nagrinėjamu atveju nustatytos THM parametro vertės nesilaikymas savaime kelia potencialų pavojų žmonių sveikatai, nes šio minimalaus reikalavimo neatitinkantis vanduo negali būti laikomas švariu ir sveiku.
- 99 Pati Airija pripažįsta, kad jos teritorijoje nustatytų leistinų THM koncentracijos lygių viršijimo atvejų yra daug, palyginti su kitomis valstybėmis narėmis. Be to, net jei valstybės narės turi tam tikrą diskreciją nustatyti priemones, kurių reikia imtis, jos bet kuriuo atveju turi leisti, kad ribinės vertės būtų viršijamos kuo trumpesnį laikotarpį. Vis dėlto nagrinėjamu atveju, ypač atsižvelgiant į įrodymus, patvirtinančius, kad beveik dvidešimt metų buvo viršijamos ribinės vertės, nekyla abejonių, kad Airija neįvykdė šios pareigos. Iš tiesų, nors Airija privalėjo užtikrinti atitiktį parametų vertėms nuo 2003 m. gruodžio 26 d., nepaisant to, kad nuo 2013 m. reguliariai keitėsi nuomonėmis su Komisija dėl šio reikalavimų nesilaikymo, padėtis vis dar neatitinka reikalavimų, nors praėjo dar dešimt metų. Be kita ko, tai, kad 2013 m. įsteigta *Irish Water*, įrodo tik tai, kad Airijai prireikė laiko imtis veikslių, nes Direktyvos 98/83 perkėlimo į nacionalinę teisę data buvo pasibaigusi jau dešimt metų.
- 100 Komisija taip pat pažymi, kad geriamasis vanduo vartojamas kasdien ir kad vartotojui nėra lengvai prieinamos alternatyvos, jei vandens tiekimas neatitinka būtiniausių švarumo ir sveikumo standartų, nustatytų Direktyvoje 98/83. Taigi sąvoka „kuo greičiau“ turėtų būti aiškinama gana siaurai.
- 101 Airija tvirtina, kad Komisija neįrodė, jog ši valstybė narė nesiėmė priemonių, būtinų žmonėms vartoti skirto vandens kokybei atkurti, ir teigia, kad ieškinyje grindžiamas prielaidomis. Taigi Komisija nepateikė nė vieno konkretaus atkuriamųjų ir (arba) vykdymo užtikrinimo priemonių, kurių ta valstybė narė turėjo imtis, bet nesiėmė, pavyzdžio. Šiuo klausimu Airija patikslina, kad buvo padaryta didelė pažanga, o ilgalaikė atitiktis buvo pasiekta visose, išskyrus penkiolika, iš 73 oficialiame pranešime nurodytų valstybinių vandens tiekimo zonų.
- 102 Airija taip pat tvirtina, kad vien tai, jog THM koncentracija buvo viršyta, net ir ilgą laiką, nereiškia, kad nebuvo imtasi būtinų atkuriamųjų ir (arba) vykdymo užtikrinimo priemonių. Be to, daugeliu atvejų, dėl kurių pareikštas šis ieškinyje, ši valstybė narė buvo priversta ilgainiui pakeisti priemones, kurios buvo laikomos būtinomis siekiant užtikrinti ilgalaikę geriamojo vandens atitiktį Direktyvos 98/83 reikalavimams, jau nekalbant apie tai, kad struktūrinio pobūdžio sprendimų įdiegimas taip pat užtruks.
- 103 Airija neginčija, kad Direktyvos 98/83 8 straipsnio 2 dalyje vartojama sąvoka „kuo greičiau“ reiškia, kad būtinų atkuriamųjų priemonių turi būti imtasi per kuo trumpesnį laiko tarpą. Vis dėlto šis kriterijus negali būti vertinamas nepriklausomai nuo konkrečios atitinkamoje valstybėje narėje susiklosčiusios situacijos. Siekiant įvertinti, ar buvo imtasi būtinų atkuriamųjų priemonių „kuo greičiau“, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 8 straipsnio 2 dalį, visų pirma reikia atsižvelgti į atitinkamo vandens tiekimo tinklo padėtį, o Komisija šiuo atveju to nepadarė.

104 Komisija primena, kad, kaip ir apskritai pažeidimų nagrinėjimo procedūrų atveju, ji neprivalo pateikti hipotetinių priemonių, kurių būtų buvę galima imtis dėl kiekvienos reikalavimų neatitinkančios vandens tiekimo zonos, sąrašo. Be to, priešingai, nei teigia Airija, ji nesirėmė jokia prielaida. Ji pabrėžia, kad ne tik konstatavo THM nustatytų parametru verčių viršijimą, bet ir kad šios ribinės vertės buvo viršijamos bent jau nuo 2012 m. ir kad Airijos nurodytos datos, iki kurių jai būtų pavykę ilgainiui laikytis parametrinių verčių, susijusių su THM koncentracija, buvo atidėtos, daugeliu atvejų kelis kartus, visose valstybinėse vandens tiekimo zonose, dėl kurių pareikštas ieškinys.

b) Teisingumo Teismo vertinimas

105 Pagal Direktyvos 98/83 8 straipsnio 2 dalį, jei buvo viršyta geriamajame vandenyje esančių THM koncentracijos parametro vertė, atitinkama valstybė narė privalo „kuo greičiau“ imtis būtinų atkuriamųjų priemonių ir teikti pirmenybę jų įgyvendinimui, kad šios koncentracijos lygis būtų sumažintas iki šios direktyvos I priedo B dalyje nustatytos ribos, visų pirma atsižvelgiant į atitinkamos parametro vertės viršijimo mastą ir į galimą pavojų žmonių sveikatai.

106 Visų pirma Airija teigia, kad Komisija neįrodė, jog ji nesiėmė būtinų atkuriamųjų priemonių, o tariamas išsipareigojimų neįvykdymas grindžiamas prielaidomis. Komisija nepateikia jokių konkrečių atkuriamųjų ir (arba) vykdymo užtikrinimo priemonių, kurių ši valstybė narė turėjo imtis, pavyzdžių.

107 Šiuo klausimu reikia priminti, kad vykdant procedūrą dėl išsipareigojimų neįvykdymo pagal SESV 258 straipsnį Komisija turi nustatyti tariamo išsipareigojimų neįvykdymo egzistavimą ir pateikti įrodymų, kad valstybė narė nesilaikė Sąjungos teisės nuostatoje nustatyto išsipareigojimo, negalėdama remtis jokia prielaida (2020 m. lapkričio 10 d. Sprendimas *Komisija / Italija (Ribinės vertės – PM10)*, C-644/18, EU:C:2020:895, 83 punktą). Vis dėlto šiuo atveju negalima teigti, kad Komisija remiasi tik prielaida, jog Airija nesiėmė būtinų atkuriamųjų priemonių, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 98/83 8 straipsnio 2 dalį, nes didelio masto ir trukmės ribinių verčių pažeidimai, kaip nagrinėjamu atveju, savaime yra įrodymas, kad Airija nesiėmė tokių priemonių (pagal analogiją žr. 2021 m. kovo 4 d. Sprendimo *Komisija / Jungtinė Karalystė (Ribinės vertės-NO2)*, C-664/18, EU:C:2021:171, 135 punktą).

108 Pagal suformuotą jurisprudenciją, nors valstybės narės turi tam tikrą diskreciją nustatyti priemones, kurių reikia imtis, bet kuriuo atveju jomis turi būti užtikrinama, kad ribinių verčių viršijimo laikotarpis būtų kuo trumpesnis (šiuo klausimu žr. 2020 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Komisija / Italija (Ribinės vertės – PM10)*, C-644/18, EU:C:2020:895, 136 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

109 Be to, iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad iš pradžių nustatytas atitikties datas Airija atidėjo kiekvienoje naujoje pažangos ataskaitoje, todėl numatytų atkuriamųjų priemonių tvarkaraštis taip pat buvo labai atidėtas, taigi THM koncentracijos ribinės vertės viršijamos bent jau nuo 2012 m.

110 Iš tiesų skelbdama pirmąją pažangos ataskaitą Airija jau buvo pripažinusi, kad vėluoja atlikti modernizavimo darbus, kiek tai susiję su 19 iš 81 tiekimo tinklų. Trečiojoje pažangos ataskaitoje taip pat buvo nurodyti vėlavimai, susiję su 23 iš 73 tiekimo tinklų. Atsakyme į oficialų pranešimą Airija atitikties datą atidėjo iki 2021 m., o atsakyme į pagrįstą nuomonę ši data buvo dar kartą nukelta iki 2023 m.

- 111 Be to, priešingai, nei teigia Airija, įsipareigojimų neįvykdymas gali išlikti nuolatinis, nepaisant iš surinktų duomenų matomos galimos dalinės mažėjimo tendencijos, kuria vis dėlto ta valstybė narė nepasiekia jai privalomų laikytis ribinių verčių (šiuo klausimu žr. 2018 m. vasario 22 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija*, C-336/16, EU:C:2018:94, 65 punktą, taip pat 2020 m. balandžio 30 d. Sprendimo *Komisija / Rumunija (KD10 ribinių verčių viršijimas)*, C-638/18, EU:C:2020:334, 70 punktą). Šiuo atveju taip ir yra.
- 112 Iš tiesų iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos ir nagrinėjant pirmąjį priekaištą primintų faktinių aplinkybių matyti, kad Airija akivaizdžiai laiku nesiėmė tinkamų priemonių, leidžiančių užtikrinti, kad THM koncentracijos ribinių verčių viršijimo laikotarpis ieškinyje nurodytose valstybinėse vandens tiekimo zonose ir privačiose vandens tiekimo grupėse būtų kuo trumpesnis. Taigi, kaip pažymėta šio sprendimo 109 punkte, šiose zonose ir grupėse šių ribinių verčių viršijimas išliko sistemingas ir nuolatinis bent jau nuo 2012 m., nepaisant šios valstybės narės pareigos imtis visų tinkamų ir veiksmingų priemonių ir teikti pirmenybę jų įgyvendinimui, kad būtų laikomasi reikalavimo, jog šių ribinių verčių viršijimo laikotarpis turi būti kuo trumpesnis (šiuo klausimu žr. 2020 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Komisija / Italija (Ribinės vertės – PM10)*, C-644/18, EU:C:2020:895, 146 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 113 Taigi, nors pagal Direktyvos 98/83 14 straipsnį Airija privalėjo imtis priemonių, būtinų užtikrinti, kad žmonėms vartoti skirto vandens kokybė ne vėliau kaip iki 2003 m. gruodžio 26 d. atitiktų šią direktyvą, ši valstybė narė iki Komisijos pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigos, t. y. praėjus septyniolikai metų, neužtikrino šios atitikties net ir nuo 2013 m. pradėjus reguliariai keistis informacija su Komisija dėl šio reikalavimų nesilaikymo.
- 114 Tokia situacija savaime įrodo, kad ši valstybė narė nesiėmė tinkamų ir veiksmingų priemonių ir nesuteikė pirmenybės jų įgyvendinimui tam, kad „kuo greičiau“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 98/83 8 straipsnį, būtų nutrauktas THM koncentracijos ribinių verčių viršijimas, nesant reikalo išsamiau nagrinėti priemonių, kurių Airija ėmėsi įvairiose valstybinėse vandens tiekimo zonose ir privačiose vandens tiekimo grupėse, turinio (pagal analogiją žr. 2020 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Komisija / Italija (Ribinės vertės – PM10)*, C-644/18, EU:C:2020:895, 147 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 115 Dėl Airijos argumento, kad atitinkama valstybė narė turi turėti pakankamai laiko, kad tokios priemonės sukeltų pasekmių, reikia konstatuoti, kad šiuo atveju šiai valstybei narei *de facto*, kaip matyti iš šio sprendimo 93, 109 ir 110 punktų, buvo suteiktas ypač ilgas terminas užtikrinti, kad jos situacija atitiktų Direktyvos 98/83 reikalavimus, atsižvelgiant į šioje direktyvoje šiuo tikslu nustatytus terminus, kurie buvo taikomi visoms valstybėms narėms (šiuo klausimu žr. 2020 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Komisija / Italija (Ribinės vertės – PM10)*, C-644/18, EU:C:2020:895, 148 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 116 Be to, kiek tai susiję su Airijos argumentu, kad jos paskelbti atitikties terminai atitinka struktūrinių pokyčių, būtinų siekiant nutraukti THM koncentracijos geriamajame vandenyje ribinių verčių viršijimą, mastą, visų pirma atsižvelgiant į sunkumus, susijusius su teritorijų planavimu, durpynų buvimu ir nedideliais topografiniais šlaitais, didesniu, nei kitų valstybių narių metinis vidurkis, kritulių kiekiu, Airijos vandens telkinių, kuriuose iš esmės gausu organinių medžiagų, pobūdį, taip pat į socialines, ekonomines ir biudžetines pasekmes, susijusias su būtinomis investicijomis, reikia priminti, kad Teisingumo Teismas, atsakydamas į panašius argumentus, jau yra nusprendęs, jog atitinkama valstybė narė turi įrodyti, kad sunkumai, kuriais ji remiasi, siekdama nutraukti ribinių verčių viršijimą, yra tokie dideli, kad paneigia galimybę, jog atitiktį būtų galima

pasiekti per trumpesnę laikotarpį (šiuo klausimu žr. 2020 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Komisija / Italija (Ribinės vertės – PM10)*, C-644/18, EU:C:2020:895, 151 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją), o Airija to neįrodė, nagrinėjant šį ieškinį.

- 117 Bet kuriuo atveju struktūriniai sunkumai, kylantys dėl socialinių ir ekonominių bei biudžetinių pasekmių, susijusių su numatytomis didelėmis investicijomis, arba dėl topografinės padėties, patys savaime nėra išskirtinio pobūdžio, todėl jais negalima pateisinti nuolatinio THM koncentracijos geriamajame vandenyje parametro vertės pažeidimo daugiau nei dešimt metų (šiuo klausimu žr. 2020 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Komisija / Italija (Ribinės vertės – PM10)*, C-644/18, EU:C:2020:895, 152 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 118 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad nė vienas iš Airijos pateiktų argumentų negali paneigti išvados, jog ši valstybė narė neįvykdė įsipareigojimo užtikrinti, kad šių ribinių verčių viršijimo laikotarpis būtų kuo trumpesnis, kuo greičiau priimdama priemones, būtinas geriamojo vandens kokybei, atitinkančias Direktyvos 98/83 reikalavimus, atkurti.
- 119 Dėl Airijos Komisijai pateiktos kritikos, kad ši nepateikė tikslių atkuriamųjų ir (arba) vykdymą užtikrinančių priemonių, kurių ji turėjo imtis, pavyzdžių, reikia priminti, kad ši institucija neprivalo pateikti hipotetinių priemonių, kurių būtų buvę galima imtis dėl kiekvienos reikalavimų neatitinkančios valstybinės vandens tiekimo zonos ar privačios vandens tiekimo grupės, sąrašo. Iš tiesų tokia praktika prieštarautų valstybių narių suverenitetui pasirenkant priemones, susijusias su direktyvos įgyvendinimu jų teritorijoje per Europos Sąjungos teisės aktų leidėjo nustatytą terminą. Vadinasi, Airija turėjo kuo greičiau nustatyti priemones, kurios, kaip ji pati mano, yra tinkamos, kad jos padėtis atitiktų Direktyvoje 98/83 nustatytas THM koncentracijos ribines vertes, ir informuoti Komisiją apie šias priemones ir jų įgyvendinimo pažangą.
- 120 Tai dar svarbiau atsižvelgiant į šio sprendimo 29 punkte minėtą riziką, kurią žmonių sveikatai ir aplinkai kelia didelė THM koncentracija geriamajame vandenyje. Būtent todėl, kaip aiškiai matyti iš Direktyvos 98/83 5 straipsnio 2 dalies, I priedo B dalyje nustatyti tik THM koncentracijos litre riba, kurią viršijus negalima užtikrinti, kad geriamasis vanduo būtų „švarus ir sveikas“, tačiau valstybės narės gali laisvai nustatyti griežtesnius standartus. Iš to matyti, kad, atsižvelgiant į tai, jog su THM koncentracija geriamajame vandenyje susijusios parametro vertės buvo nuolat viršijamos ieškinyje nurodytose valstybinėse vandens tiekimo zonose ir privačiose vandens tiekimo grupėse, tai galėjo kelti potencialų pavojų žmonių sveikatai.
- 121 Darytina išvada, kad antrajam Komisijos priekaištui reikia pritarti.
- 122 Atsižvelgiant į visa, kas išdėstyta, reikia pripažinti, kad Airija
- nesiimdama priemonių, būtinų užtikrinti, kad žmonėms vartoti skirtas vanduo atitiktų minimalų reikalavimą dėl jame esančios THM koncentracijos pagal Direktyvos 98/83 I priedo B dalyje nustatytas parametrų vertes dvidešimt vienoje valstybinėje vandens tiekimo zonoje, t. y. Schull, Drimoleague, Glenties-Ardara, Roundwood, Caragh Lake PWS 022A, Kilkenny City (Radestown) WS, Granard, Gowna, Staleen, Drumcondrath, Grangemore, *Lough Talt Regional Water Supply*, Ring / Helvick, Aghrim / Annacurra, Bray Direct, Greystones, Kilmacanogue, Newtown Newcastle, *Enniskerry Public Supply*, *Wicklow Regional Public Supply* ir *Ballymagroarty* (Airija), taip pat devyniose privačiose vandens tiekimo grupėse, t. y. Crossdowney, Townawilly, Cloonluane (Renvyle), Lettergesh / Mullaghgloss, Bonane, Parke, Nephin Valley GWS, Curramore (Ballinrobe) ir Keash,

- neužtikrindama, kad kuo greičiau būtų imtasi būtinų atkuriamųjų priemonių, siekiant atkurti žmonėms vartoti skirto vandens kokybę minėtose valstybinėse vandens tiekimo zonose ir privačiose vandens tiekimo grupėse, ir neteikdama pirmenybės šių priemonių įgyvendinimui, atsižvelgiant, *inter alia*, į atitinkamos parametro vertės viršijimo mastą ir galimą pavojų žmonių sveikatai,

neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 98/83 4 straipsnio 1 dalį, siejamą su jos I priedo B dalimi, ir pagal šios direktyvos 8 straipsnio 2 dalį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 123 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo.
- 124 Kadangi Komisija reikalavo priteisti iš Airijos bylinėjimosi išlaidas, o ši pralaimėjo bylą, ji turi padengti ne tik savo, bet ir Komisijos patirtas bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (devintoji kolegija) nusprendžia:

1. Airija

- nesiimdama priemonių, būtinų užtikrinti, kad žmonėms vartoti skirtas vanduo atitiktų minimalų reikalavimą dėl jame esančios trihalometano koncentracijos pagal 1998 m. lapkričio 3 d. Tarybos direktyvos 98/83/EB dėl žmonėms vartoti skirto vandens kokybės I priedo B dalyje nustatytas parametru vertes dvidešimt vienoje valstybinėje vandens tiekimo zonoje, t. y. Schull, Drimoleague, Glenties-Ardara, Roundwood, Caragh Lake PWS 022A, Kilkenny City (Radestown) WS, Granard, Gowna, Staleen, Drumcondrath, Grangemore, *Lough Talt Regional Water Supply*, Ring / Helvick, Aughrim / Annacurra, Bray Direct, Greystones, Kilmacanogue, Newtown Newcastle, *Enniskerry Public Supply*, *Wicklow Regional Public Supply* ir Ballymagroarty (Airija), taip pat devyniose privačiose vandens tiekimo grupėse, t. y. Crossdowney, Townawilly, Cloonluane (Renvyle), Lettergesh / Mullaghgloss, Bonane, Parke, Nephin Valley GWS, Curramore (Ballinrobe) ir Keash (Airija),
- neužtikrindama, kad kuo greičiau būtų imtasi būtinų atkuriamųjų priemonių, siekiant atkurti žmonėms vartoti skirto vandens kokybę minėtose valstybinėse vandens tiekimo zonose ir privačiose vandens tiekimo grupėse, ir neteikdama pirmenybės šių priemonių įgyvendinimui, atsižvelgiant, *inter alia*, į atitinkamos parametro vertės viršijimo mastą ir galimą pavojų žmonių sveikatai,

neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 98/83 4 straipsnio 1 dalį, siejamą su jos I priedo B dalimi, ir pagal šios direktyvos 8 straipsnio 2 dalį.

2. Priteisti iš Airijos bylinėjimosi išlaidas.

Parašai.